

Slavni filmski igralec

Muni na poti tudi v Jugoslavijo

Veliko slavo si je filmski igralec Paul Muni pridobil in zaslužil tudi med tistim ljubljanskim občinstvom, ki zasleduje vsakodnevne filmske predstave. To bi se z drugimi besedami reklo, da jih v Ljubljani res ni več mnogo, da ne bi vsaj slišali o tem izrednem filmskem igralcu sedanje- ga časa. Toda, večina se zanima in zadovolji le s tem, koliko kdo v tem ali onem filmu ugaja s svo- jo igro, lepoto, če ne še v čem drugem. Življenjska pot filmskih igralcev in priprava za njihov umet- niški poklic pa je najmanj tudi zanimiva. Če je Muni povzročil s filmoma »Emil Zola« in »Pasteur« tudi pri nas toliko govorjenja, ki je po veliki ve- čini hvala, zakaj se ne bi vsaj za trenutek tudi ustavili pri njegovi zgodovini.

Paul Muni je prav za prav še od sile mlad človek. Nihče, kdor ga je gledal v filmu »Emil Zola« in »Pasteur«, ne bi mislil, da ima komaj nekaj nad 30 let. Doma je na Dunaju. Slavo mu je prav za prav prinesla tujina, kjer je prebil velik del svojega življenja. Sedaj se mu je po dolgem času le izpolnila želja, da je obiskal svoje rodno mesto, kamor je po toliko letih prišel preko Sred- nje in Južne Amerike. Predno je prišel nazaj v Evropo, je živel nekaj časa na Havani in v New- Yorku. Dolgo je sicer že napovedoval, da bo pri- šel kmalu spet nazaj v »stari svet«, pa se mu je ta želja šele letos uresničila. Nekaj časa se je naj- prej ustavil v Parizu. Takšni ljudje seveda nimajo nikdar miru, posebno ne pred časnikarji, ki jim je pač treba vedno kaj povedati, da so zadovoljni. Koliko pa je še drugih, ki ne bi nič manj radi kot časnikarji govorili z njim. Za nekaj časa bi tudi takšni ljudje, kot je Muni, najbrže radi bili čisto navadni brez slave, da bi imeli vsaj malo miru. Saj so ga gotovo tudi potrební. In sedaj je v spremstvu svoje žene prišel na Dunaj, pa ne na oddih, pač pa, kakor sami pravi, da bi tu študiral različne tipe ljudi, od katerih naj bi se naučil no- vih kretenj, ki se na platnu dobro podajo. Pa tudi v tem kratkem času, ki ga je Muni prebil na Du- naju — saj je tja prišel tik pred božičnimi praz- niki — ga skoro že vsakdo tam pozna. Nekateri iz gledališča ali drugih prireditelj, drugi se ga spom- nijo z ulice kot človeka, ki se največjo pazljivostjo ogleduje to in ono, človeka, ki se rad ozira za ljudmi in jih spremlja z očmi, dokler le gre in se mu njegova »žrtev« ne zmakne za ovinkom. Čas- nikarji so ga tudi tu poiskali. Iz svojega življenja o svojih igralških sposobnostih jim je povedal tudi nekaj: »Na vsak način bom igral vedno

le resne vloge

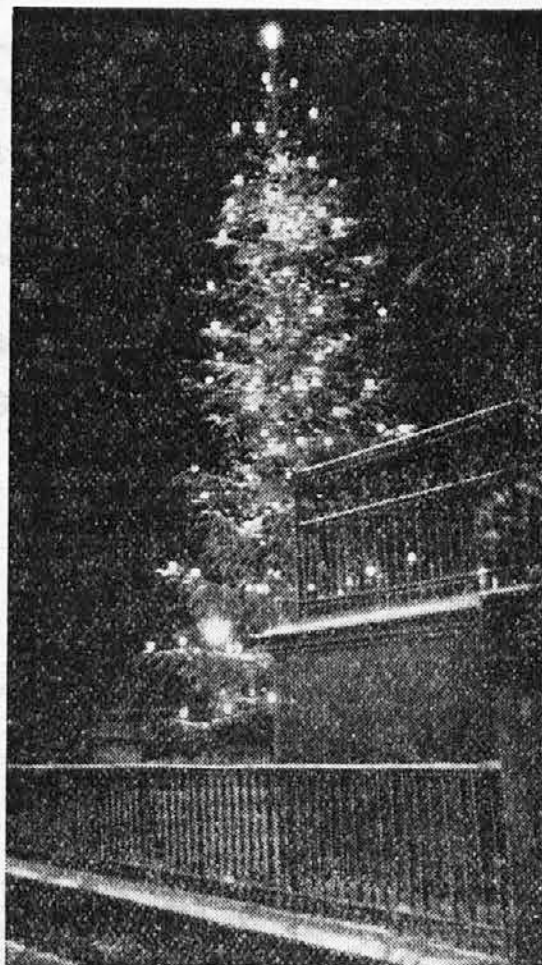
na platnu, kajti za to se mi zdi, da sem najbolj ustvarjen. Toda vedno se mi ni zdelo, da sem tak.

Ko sem bil še mladenič, star 22 let, sem v gledali- šču igral celo tudi vloge šaljivcev. Pa ne samo to. Nastopal sem tudi kot pevec. Toda v zadnjih pet- najstih letih sem se trdno prepričal, da sem se pre- cej epremenil in da sem ustvarjen mnogo bolj za resne, dramatične vloge. Res je sicer, da sem tudi med tem časom kdaj nastopil na odru v kaki ve- seloigri, toda povedati moram, da se nisem nič kaj dobro počutil. Vedno sem mislil, da sem nekam »p. isiljen«. Zadovoljen sem pa n. pr. s takšnimi težkimi vlogami, kakršne sem igral v filmu »Emil Zola«. Tri mesece sem temeljito študiral to vlogo, da bi podal svojim gledalcem in poslušalcem to, kar sem prav za prav hotel. Po časopisih sem bral nešteto člankov, ki se nanašajo na »Emila Zola«-a. Trinaest mesecev pa je nato trajalo filmanje samo. Režiser Wilhelm Dieterle mi je dovolil, da so bili posamezni karakterji nastopajočih oseb podani ta- ko, kakor sem si jih jaz zamislil. Z njim sem bil tudi izredno zadovoljen in žeim, da bi v bodoče še ustvarjal skupaj z njim. Sicer se mi zdi, da sem dosedaj kot filmski igralec igral še najbolj svojo vlogo v filmih »Emil Zola« in »Pasteur«, vendar pa moram reči, da tudi tu nisem bil z vsem popol- noma zadovoljen. Zdi se mi, da bi lahko igral še boljše. Da kar naravnost povem: Najraje bi videl, če bi »Pasteurja« še enkrat vrteli, da bi v njem popravil to, kar mi ni všeč.

Za svojo slavo pa se moram najbrž zahvaliti človeku, ki me je prvi opozoril, da imam izreden igralški talent. To je bil Rudolf Schildkraut. Bilo je leta 1918, ko sem nastopil v Newyorku in igral Gogoljevega »Revizorja«. Omenjeni mož je pri- tisti predstavi sedel v prvi vrsti tako, da sem prav dobro videl, kako je bil nad mojo igro navdušen. Po drugem dejanju je prišel k meni za oder in mi dejal: »Dečko, iz Tebe še bo kaj. Le tako naprej!« Takrat sem se res malo prevzel, in vselej, tudi v najtežjih časih, ki sem jih moral tudi nekaj pre- stati, sem mislil na te Schildkrautove besede. — In če sem imel pri svojih poznejših nastopih toliko uspeha, se moram res vsaj nekoliko zahvaliti za to tudi temu možu, ki me je spjel na pot k slavi.

V Jugoslaviji je zanj največ zanimivega

Ko je bil Muni zadnjič v Parizu, je govorila z njim tudi dopisovalka nekega srbskega lista. V razgovoru z njo ji je Muni povedal, kako rad bi prišel letos tudi v Jugoslavijo. Tu, je dejal, je zanj bogato polje. Dejal je menda celo, da nikjer dru- god ni zanj toliko zanimivega, kakor ravno v Ju- goslaviji. »Vašim ljudem pa povejte, — je nada-

Božično drevesce na prostem

ljeval — »da bom v začetku januarja najprej pri- šel v Zagreb in nato v Belgrad ter ostale kraje, ter da znam dati podpis v angleškem, nem- škem in hebrejskem jeziku. Povejte pa tudi to, da se nameravam v Jugoslaviji tudi malo odpočiti. Počitka že iščem pet let, a se mi bo menda šele zdaj izpolnila ta želja. — Če bo Muni prišel tudi kaj v Slovenijo, tega omenjeni srbski dopisovalki ni povedal, ali pa je ona »pozabila« napisati.

»Kralji ponarejevalcev«

V Rimu je lani v starosti 55 let umrl slikar Alceo Dossena s priimkom »kralji ponarejevalcev«. Zaslovel je kmalu po svetovni vojni. Prodajalec umetnin po vseh evropskih prestolnicah so takrat nepričakovano ponujali veliko število strokovnja- kom poprej nepoznatih slik italijanskih renesan- snih vele mojstrov. Dolgo uganje o izvoru teh za- kladov je naposled privedlo do tega, da so postali lastniki zasebnih zbirk v Parizu, Londonu, na Du- naju, v Ameriki itd. žrtve mednarodne skupine ponarejevalcev. Ti so razpošiljali iz Italije name- sto izvirnikov starih slik krasno ponarejene po- snetke. Rimska obravnava iz leta 1928 je končala to početje. A osleparjeni kupci so se pričeli zani- mati za ponarejevalce. Različni profesorji umet- nostne zgodovine so enoglasno priznali, da nikoli prej ni bil nihče zmožen tako idealno posnemati velikih klasikov iz renesančne dobe. Izkazalo se je, da so izvirale vse ponaredbe od enega samega slikarja Dossena, ki ni imel nobenega uspeha z lastnimi deli, a presenetljivo posnavljal slog tako različnih osebnosti kot so bili Rafael, Tizian in dr. Državno pravdnstvo ni imelo nobenega vzroka to- žiti slikarja, ker je prejel za posnetke pičlo odškodnino in ni vedel o sleparjah. Javnost se je zanimala za slikarja. Povabljen je bil na razstave, a njegove slike s sodobno vsebino so bile slabe, Dossena je propadel in umrl pozabljen v veliki revščini.

»Ni mi več za prestajati z mojo ženo. Straš- no je nervozna.«
»Odvadi jo tega.«
»Kako neki?«
»Reci ji, da je nervoza gvišen znak staranja. Videl boš, da bo nervoza kaj kmalu prenehala.«

Pokrovitelji odvjetnikov

Naši avtomobilisti so se v zadnjih letih nava- dili smatrati, kakor povsod v inozemstvu, za svo- jega pokrovitelja sv. Krištofa. A naši odvjetniki menda malo vedo o svojem stanovskem svetniku, ki ga enako častijo v Evropi in Zed. državah. To je francoski pušavnik sv. Yves. Od nekdanje je bra- nil vse uboge, žrtve krivice. Zato je kmalu postal tudi pokrovitelj pravnih zastopnikov. Že Rubens, ki je naslikal svetnika za univerzo v Louvainu, ga je upodobil v odvjetniškem plašču. Tudi svetnikove podobe, ki visijo zdaj po francoskih kmečkih hi- šah, ga kažejo v odvjetniškem črnem klobuku in plašču, vrh katerega je ognjena pušavnikova dolga bela obleka. Lani je dospela na Francosko skupina pooblaščenih zastopnikov ameriškega od- vetniškega stanu, ki se je udeležila proslave sv. Yvesa. Američani so prinesli v srednjeveškem slogu izdelano šipo s svetnikovo podobo, darilo Zveze odvjetnikov v Zed. državah. Okrasili so z njo okno v svetnikovi stolnici v Treguieru, bre- tonskem mestu ob Rokavskem prelivu in njego- vem domačem kraju.

»Vedno kriv samo motor«

Če postane pešec žrtev prometne nesreče, na- vadno ljudje smatrajo, da je bil manj kriv kakor avtomobil, čigar žrtev je postal. Ameriško sodstvo je celo uradno postavilo načelo, da je v sličnih primerih »vedno kriv samo motor«. Tem večje za- nimanje je naklonila mednarodna javnost razsodbi vzkljenega sodišča v Bordeauxu, ki je zopet na- čelno priznalo, da je tudi pešec odgovoren za pro- metno nesrečo, če je nastala po njegovi neprevi- dnosti, in mora torej lastniku avtomobila povrniti povzročeno škodo. Nek pešec je obstal sredi ozke ceste blizu Cognaca in se ni ganil, da bi trobil avtomobil, ki je prihajal iz bližnje vasi, kakor ob- seden. Cesta je bila prenerodna. Sofer ni vedel ne kod, ne kam. Naposled se je strmoljavil v ja- rek. S tem je obvaroval življenje pešcu, a odnesel znatne poškodbe in razbil svoje vozilo. Vzkljeno sodišče je potrdilo razsodbo prve stopnje, ki je pri- znala, da je zakrivil nesrečo samo pešec. Naložilo mu je poleg globe 11 tisoč frankov odškodnine v korist lastnika ponesrečenega avtomobila.

Obrt, ki ne pozna brezposelnosti

Rek: Čim več nevere, tem več praznovanja, potrjuje pariško policijo obvestilo, ki pravi, da se samo v Parizu in njegovih predmestjih pre- življa 6000 žensk z napovedovanjem bodočnosti iz potez na roki, iz kart itd. Vse žive udobno, ne- katere pa kar čez mero razkošno. »Prerokinje« so danes v Franciji edine, ki ne poznajo brezposel- nosti, tolika je človeška žeja po spoznavanju ne- vidnih moči, skrivnosti itd. Čim večji nesmiel, tem bolj vleče.

Govornik s političnega shoda: »Nimam nava- de, da bi vam obljubljal to in ono, in svojih be- sed se bom vedno držal...!«

Beli medvedje, ki se v londonskem živalskem vrtu počutijo kot »doma« na severu

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

»Spor?... Vi pravite temu spor?«
»Uporabljam besede angleške diplomacije!«
»Poslušam, visokost. Samo... predlagajte, kar hočete, življenje in varnost žensk in otrok morate zagotoviti!«
»Potem je edina rešitev... da trdnjavo izpraznite!«
»Mislite, da naj se udamo?«
»Kaj je odkimal:«
»Ne ravno tako — — — Nisem mislil tega... Jaz vam nasprotno zagotovim, da bom vso posadko pustil, da se ne- ovirano umakne v Loharo!«
Vickers se je začudil. Na kaj takega ni bil pripravljen. Saj to je pomenilo zanj vendar rešitev! Campbell bo take pogoje zagotovo sprejel, ker je bilo zdaj treba misliti na žen- ske in otroke.
Majorju se je obraz razvedril, ko je odgovoril kanu:
»Visokost, mislim, da bo naš poveljnik vaš predlog sprejel.«
Ta trenutek je stopil v šotor človek, oblečen v indijsko obleko, z belim turbanom na glavi.
Vickers se je obrnil.
Prvi trenutek ni vedel, kdo bi to bil, toda ko se je on človek nasmehljaj, ga je prepoznal: grof Volonov!...
Torej je Surat kan čisto odkrito prestopil na rusko stran in že sklenil z Rusi zvezo...
Vickers se je priklonil. Grof mu je pozdrav vrnil, ne da bi kaj rekel.
Kan je medtem gledal na konice svojih prstov. Okrog usten mu je spet lebdela tisti zagonetni smehljaj.
Molk v zadregi je trajal precej dolgo. Nazadnje je spre- govoril kan in ga pretrgal:
»Ko sem na Angleškem hodil v šolo, so me učili, da je

treba stisniti roko, kadar se dva dostojna človeka kaj o čem dogovorita...«
Vickers je prijel desnico, ki mu jo je ponudil kan. Vendar mu je bilo čudno pri sreči, ko je mislil na grofa Volonova, ki je stal poleg njega.
»Kaj se tu pripravlja?« se je izpraševal in spet so ga obšle slutnje.
Surat kan je nadaljeval z mirnim glasom:
»Seveda pa bo morala posadka v trdnjavi najprej položiti orožje!«
Vickers se je zdrnil:
»Pa zakaj?«
Kan mu je enako mirno odgovoril:
»V dokaz prijateljstva!«
Geoffrey je pogledal na grofa Volonova, ki je v zadregi okrenil glavo:
»To je docela izključeno! To pomeni, da se vam udamo na milost in nemilost! Ponavljamo, visokost, da je to nemogoče in da tega pogoja ne moremo sprejeti!«
Volonov je narahlo zakašljaj. Ne da bi pogledal Vickersa, je stopil za korak proti kanu in dejal:
»Razumemo, kako bi tak predlog deloval na te hrabre vo- jake... Morda to tudi ni potrebno... Pa naj jim orožje ostane!«
Pri tem je grof komaj zaznatno pomežiknil Surat. Toda Vickers je to mežikanje vendarle zapazil. Bil je ves besen, čutil je, kako ga žalijo, in se je komaj premagal.
»Visokost, zdaj pa pod nobenim pogojem ne sprejem vaših predlogov! Obžalujem, toda zdi se mi, da je to čisto nemogoče!«
Salutiral je in že hotel oditi, ne da bi pogledal grofa Volonova.
Toda kan ga je ustavil:

»Dragi major, vsekakor vas prosim, da sporočite moj pred- log svojemu poveljniku! Če boste prejeli moje pogoje, potem izobesite belo zastavo!«
Vickers je še enkrat strumno pozdravil, se obrnil in odšel iz šatora, za njim pa vojak, ki ga je spremljal iz trdnjave do sem.
Medtem ko se je Vickers s svojim vojakom in z indijskim spremstvom vračal proti trdnjavi, je Surat kan najprej pokliceal enega izmed vojakov, ki so bil spremili majorja Vickersa do sem. Zahteval je, naj mu vojak vse natančno razloži, kako je bilo v trdnjavi, kako se drže vojniki in kakšno razpoloženje vlada med njimi.
Vojak mu je pripovedoval na dolgo in na široko, kan pa ga je zdaj pa zdaj ustavljal v vprašanji, iz katerih je bilo moči skle- pati, da je Indijec dober poznavalec človeške duševnosti.
Poslušal je to pripovedovanje dobre pol ure. Nazadnje, ko je vojak nehaj govoriti, je vladar dejal:
»Po vsem tem se mi zdi, da se bo Campbell bojeval do zadnjega moža!«
Volonov mu je odvrnil:
»Morate vedeti, visokost, da se Angleži nikdar ne udajo!«
Pri tem se je malce porogljivo nasmehnil in nadaljeval:
»No, njihove puške jim ne bodo dosti koristile, če boste poslušali moj nasvet...«
Kan je radovedno vprašal:
»Zdi se mi, kakor da imate kak načrt, dragi grof? Torej, kaj mi predlagate?«
»Če polkovnik Campbell sprejme naše predloge, o čemer niti malo ne dvomim, bo prav lahko...«
Ni mogel končati stavka, ker se je od zunaj zaslislalo gro- movito kričanje in navdušeno vzklikanje.
Volonov je stekel iz šatora, za njim pa Surat sam. Z daljno- gledom sta zrla na trdnjavo:
Angleži so na zidovju trdnjave izobesili belo zastavo...
Chukoti se uda...
Ko se je major Vickers vrnil v trdnjavo, so vsi drveli k njemu, vojniki in ženske od vseh strani, da bi jim povedal, kaj sta se dogovorila s Surat. Geoffrey jim ni odgovarjal, ker se mu je mudilo, da bi čim prej obvestil poveljnika o tem, kaj se je razgovarjal s Surat. »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 Din za inozemstvo 25 Din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 2992. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čed. Izdajatelj: Ivan Bakovec. Urednik: Jože Komček.